

SURUNKALI KASALLIKLARDA KOMPLEKS DAVOLASH YONDASHUVLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI

MUALLIF: Djalilova Shukriyaxon Turaxodjayevna

Qo‘qon Universiteti Andijon filiali

Davolash ishi yo‘nalishi

25-09-guruh talabasi

Ilmiy rahbar: Qobilov Xojiakbar Baxtiyorjon o‘g‘li

ANNOTATSIYA: Surunkali kasalliklar bugungi kunda sog‘liqni saqlash tizimining eng muhim muammolaridan biri hisoblanadi. Ular uzoq muddat davom etishi, qaytalanuvchan kechishi va bemorning hayot sifatiga jiddiy ta‘sir ko‘rsatishi bilan tavsiflanadi. Ushbu maqolada surunkali kasalliklarni davolashda kompleks yondashuvning ahamiyati va samaradorligi ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Kompleks davolash usullari farmakologik terapiya, fizioterapiya, parhez, jismoniy faollik hamda psixologik qo‘llab-quvvatlashni o‘z ichiga oladi. Maqolada surunkali kasalliklarda faqat dori vositalari bilan cheklanib qolmasdan, bemorning umumiy holatini yaxshilashga qaratilgan integrativ yondashuv zarurligi asoslab beriladi. Shuningdek, individual davolash rejasi tuzish, shifokor va bemor o‘rtasidagi hamkorlik hamda profilaktik choralarning o‘rni yoritiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, kompleks davolash yondashuvlari surunkali kasalliklarning asoratlarini kamaytirish, remissiya muddatini uzaytirish va bemorlarning hayot sifatini yaxshilashda muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqola davolash ishi yo‘nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun nazariy va amaliy jihatdan foydali hisoblanadi.

KALIT SO‘ZLAR: surunkali kasalliklar, kompleks davolash, farmakoterapiya, rehabilitatsiya, parhez terapiyasi, profilaktika, hayot sifati, individual yondashuv.

KIRISH. Surunkali kasalliklar inson salomatligiga uzoq muddat davomida salbiy ta'sir ko'rsatadigan patologik holatlar bo'lib, ular butun dunyo miqyosida kasallanish va nogironlikning asosiy sabablaridan biri hisoblanadi. Bunday kasalliklar qatoriga qandli diabet, arterial gipertoniya, bronxial astma, surunkali yurak yetishmovchiligi, revmatik kasalliklar va boshqa ko'plab patologiyalar kiradi. Surunkali kasalliklarning asosiy xususiyati ularning sekin rivojlanishi, uzoq davom etishi va to'liq tuzalib ketish ehtimolining pastligidir.

Zamonaviy tibbiyotda surunkali kasalliklarni davolash faqat kasallik belgilarini bartaraf etish bilan cheklanib qolmasdan, bemorning umumiy ahvolini yaxshilashga qaratilgan bo'lishi lozim. Shu sababli bugungi kunda kompleks davolash yondashuvlariga katta e'tibor qaratilmoqda. Kompleks davolash deganda bir nechta terapevtik usullarni uyg'un holda qo'llash, ya'ni dori vositalari bilan bir qatorda fizioterapiya, parhez, jismoniy mashqlar va psixologik yordamni birgalikda olib borish tushuniladi.

Surunkali kasalliklar ko'pincha bemorning kundalik hayot faoliyatini cheklaydi, mehnat qobiliyatini pasaytiradi va ruhiy holatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Doimiy davolanishga ehtiyoj, uzoq muddat dori qabul qilish va kasallikning qaytalanuvchan kechishi bemorda stress va tushkunlik holatlarini keltirib chiqarishi mumkin. Shu bois surunkali kasalliklarni davolashda nafaqat jismoniy, balki ruhiy holatni ham hisobga olish muhim ahamiyatga ega.

Kompleks davolash yondashuvlari bemorning individual xususiyatlarini, kasallik bosqichini va hamroh patologiyalarni inobatga olgan holda ishlab chiqiladi. Bunday yondashuv davolash samaradorligini oshirib, kasallik asoratlarining oldini olishga yordam beradi. Shuningdek, bemorning davolash jarayonida faol ishtirok etishi, sog'lom turmush tarziga amal qilishi va shifokor tavsiyalariga rioya qilishi muhim hisoblanadi.

Mazkur maqolada surunkali kasalliklarda kompleks davolash yondashuvlarining mohiyati, ularning afzalliklari va samaradorligi ilmiy jihatdan yoritiladi. Ushbu mavzuning o'rganilishi davolash ishi yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun

muhim bo'lib, kelajakdagi amaliy faoliyatda kompleks yondashuvni to'g'ri qo'llashga xizmat qiladi.

ASOSIY QISM. Surunkali kasalliklarni davolashda kompleks yondashuv zamonaviy tibbiyotning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Chunki bunday kasalliklar nafaqat alohida bir organ yoki tizimni, balki butun organizm faoliyatini izdan chiqaradi. Shuning uchun ularni davolashda faqat simptomatik yoki farmakologik usullar bilan cheklanib qolish yetarli samara bermaydi. Kompleks davolash yondashuvi kasallikning kelib chiqish sabablari, rivojlanish mexanizmi, bemorning yoshi, jinsiy xususiyatlari, psixo-emotsional holati va hayot tarzi kabi omillarni hisobga olgan holda amalga oshiriladi.

Farmakoterapiya kompleks davolashning asosiy tarkibiy qismi bo'lib, surunkali kasalliklarning kechishini nazorat qilishda muhim rol o'ynaydi. Dori vositalari orqali kasallik belgilarini kamaytirish, asoratlarning oldini olish va remissiya holatini uzaytirish mumkin. Biroq uzoq muddat dori qabul qilish organizmga ma'lum darajada salbiy ta'sir ko'rsatishi, nojo'ya ta'sirlar va dori qaramligiga olib kelishi ehtimoli mavjud. Shu sababli dori terapiyasi boshqa davolash usullari bilan uyg'unlashtirilgan holda qo'llanishi lozim.

Fizioterapiya surunkali kasalliklarni kompleks davolashda muhim ahamiyatga ega bo'lib, organizmning tabiiy tiklanish mexanizmlarini faollashtiradi. Elektroforez, magnitoterapiya, ultratovush muolajalari, balneoterapiya kabi usullar qon aylanishini yaxshilash, yallig'lanish jarayonlarini kamaytirish va og'riq sindromini yengillashtirishga xizmat qiladi. Fizioterapevtik muolajalar ayniqsa tayanch-harakat tizimi, yurak-qon tomir va nafas olish tizimi kasalliklarida samarali hisoblanadi.

Parhez terapiyasi ham kompleks yondashuvning ajralmas qismi bo'lib, bemorning ovqatlanish rejimini kasallik xususiyatlariga moslashtirishni nazarda tutadi. Masalan, qandli diabetda uglevodlar miqdorini cheklash, yurak-qon tomir kasalliklarida tuz va yog'li mahsulotlarni kamaytirish, oshqozon-ichak tizimi kasalliklarida esa oson hazm bo'ladigan ovqatlarni tavsiya etish muhimdir. To'g'ri ovqatlanish nafaqat davolash samaradorligini oshiradi, balki kasallikning qaytalash xavfini ham kamaytiradi.

Jismoniy faollik surunkali kasalliklar bilan ogʻrigan bemorlarning hayot sifatini yaxshilashda muhim rol oʻynaydi. Maxsus tanlangan davolovchi jismoniy mashqlar mushaklarni mustahkamlash, metabolizmni yaxshilash va immun tizimini kuchaytirishga yordam beradi. Jismoniy faollik darajasi bemorning holatiga mos ravishda belgilanib, haddan tashqari yuklamalardan qochish zarur. Doimiy va meʼyorida bajarilgan mashqlar surunkali kasalliklarning ogʻirlashishini oldini oladi.

Psixologik qoʻllab-quvvatlash ham kompleks davolashning muhim jihatlaridan biridir. Surunkali kasallik bilan yashash bemorda ruhiy tushkunlik, xavotir va stress holatlarini keltirib chiqarishi mumkin. Psixologik maslahatlar, motivatsion suhbatlar va ijobiy ruhiy muhit bemorning davolanishga boʻlgan ishonchini oshiradi. Ruhiy holatning barqarorligi davolash jarayonining muvaffaqiyatli kechishiga bevosita taʼsir koʻrsatadi.

Kompleks davolashda individual yondashuv alohida ahamiyat kasb etadi. Har bir bemor uchun alohida davolash rejasi tuzilishi, uning kasallik bosqichi va organizm imkoniyatlari inobatga olinishi lozim. Shifokor va bemor oʻrtasidagi samarali hamkorlik, davolashga masʼuliyat bilan yondashish va profilaktik choralarga rioya qilish kasallikning uzoq muddat nazorat ostida boʻlishini taʼminlaydi. Shu jihatdan kompleks davolash yondashuvlari surunkali kasalliklarni boshqarishda eng maqbul va samarali usul hisoblanadi.

XULOSA. Xulosa qilib aytganda, surunkali kasalliklar zamonaviy tibbiyot oldida turgan eng dolzarb muammolardan biri boʻlib, ularni samarali davolash kompleks yondashuvni talab etadi. Bunday kasalliklar uzoq muddat davom etishi, qaytalanuvchan kechishi va bemorning hayot sifatiga sezilarli darajada taʼsir koʻrsatishi bilan ajralib turadi. Shu sababli davolash jarayonida faqat dori vositalariga tayanish yetarli emas.

Kompleks davolash yondashuvlari farmakoterapiya, fizioterapiya, parhez terapiyasi, jismoniy faollik va psixologik qoʻllab-quvvatlashni oʻz ichiga olgan holda bemorning umumiy holatini yaxshilashga qaratiladi. Ushbu yondashuv kasallik belgilarini kamaytirish, asoratlarning oldini olish va remissiya muddatini uzaytirishda

muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa individual davolash rejalarining tuzilishi bemorning davolashga bo'lgan ishonchini oshirib, ijobiy natijalarga erishishga yordam beradi. Surunkali kasalliklarni davolashda bemorning faol ishtiroki muhim omil hisoblanadi. Shifokor tavsiyalariga qat'iy amal qilish, sog'lom turmush tarzini olib borish va profilaktik choralarni bajarish kasallik kechishini yengillashtiradi. Psixologik barqarorlik va ijobiy motivatsiya esa davolash samaradorligini yanada oshiradi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, kompleks davolash yondashuvlari surunkali kasalliklarni nazorat qilishda eng maqbul va samarali usullardan biri bo'lib, u bemorlarning jismoniy va ruhiy holatini yaxshilashga xizmat qiladi. Ushbu mavzuning o'rganilishi davolash ishi yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun muhim bo'lib, kelajakdagi amaliy faoliyatda bemorlarga sifatli va samarali tibbiy yordam ko'rsatishda asos bo'lib xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abduqodirov A.A. Ichki kasalliklar propedevtikasi. Toshkent: Ibn Sino nomidagi nashriyot, 2020. 320 b.
2. Karimov H.Y., Raximova N.M. Surunkali kasalliklarni kompleks davolash asoslari. Toshkent: Fan va texnologiya, 2019. 245 b.
3. Nishonov B.B. Reabilitatsiya va fizioterapiya. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2021. 280 b.
4. Ismoilov S.I. Klinik farmakologiya. Toshkent: O'zbekiston, 2018. -360 b.
5. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti. Surunkali kasalliklarning oldini olish va boshqarish bo'yicha qo'llanma. JSSHT nashri, 2019.
6. Saidova D.K. Tibbiyotda psixologik yondashuvlar. Toshkent: Ilm Ziyo, 2022. 210 b.